

Múltunk és jelenünk

Kőkeresztek oltalmában

Káptalanfa története és értékei

Felelős kiadó:

Sümege Város Önkormányzata
8330 Sümege, Béke tér 7.

Szerzők:

Csarmasz János
Csordás Gáspár
Szakonyi Márton

Szerkesztő:

Csarmasz János

Lektor:

Csarmasz Ágnes Judit

Fotók:

Csarmasz János
Telek Attila
Györkös József

Nyomdai kivitelezés:

GA Design & Marketing Kft. - Sümege

Készült

a TOP-5-3.1-16-VE1-2017-0011

„Helyi identitás és kohézió erősítése a Sümegei járásban-
együttműködve a térségünk érdekeiért”
pályázati forrásból.

2022.

Első kiadás

TARTALOM

Bevezető.....	3
I. Káptalanfa elhelyezkedése	4
II. A falu címere:.....	4
III. A falu nevének eredete.....	5
IV. Káptalanfa története	6
V. Első világháborús hősi halottaink	15
VI. Második világháborús hősi halottaink.....	15
VII. A rendszerváltoztatás utáni időszak.....	17
VIII.A templom története	21
IX. Kápolnák és kőkeresztek	25
X. A plébánia története	27
XI. Egyházi, politikai és civil szervezetek a faluban ..	30
XII. Káptalanfai Sportegyesület (KSE)	33
XIII.Máltai Szeretetszolgálat	34
XIV.Szent János Polgári Kör	35
XV. Káptalanfa Településért Egyesület	35
XVI.Káptalanfai Polgárőr Egyesület	36
XVII. A helyi oktatásról.....	36
XVIII. Emlékhelyek, emlékművek a faluban.....	38
XIX.Kirándulási lehetőség	42
XX. Zárszó	42
Forrásjegyzék.....	43

Bevezető

„Az a nemzet, amelyik emlékeit veszni hagyja, az a saját síremlékét készíti, és az vesztesége az egész emberiségnek.”

Ipolyi Arnold

A szerkesztő megtisztelt azzal, hogy előszót írjak Káptalanfa szép történetéhez. Szép ez a történet, mert szépen, a falu iránti szerető lelkesedéssel van megírva. Szép ez a történet, mert tárgyyszerűen írott, igaz történet. A szerző nem bocsátkozik egyéni értékelésbe. Írja, ahogy a források tanúsága szerint voltak és alakultak a dolgok. Általa az olvasó ellenkezés nélkül abban a hitben olvashat, hogy hiteles történetet tart a kezében.

Kik vagyunk, kik az őseink, honnan jöttek, és mi hová tartunk, melyek voltak Káptalanfa község történetének főbb állomásai? Ezekre a kérdésekre kísérel meg ez a könyv választ adni, összegyűjtve és a kedves olvasónak egyben átadni a községgel kapcsolatos adatokat. A könyv terjedelmének lehetőségeihez mérten.

Köszönjük Csarmasz Jánosnak azt a rengeteg munkát, amit szabadidejéből a levéltárakban a település múltjának felkutatásával töltött. Bízunk benne, hogy a bennünket követő generációkból is lesznek olyan lokálpatrióták, akik folytatják ezt a munkát.

Aki ezt a kiadványt kezébe veszi, olvasgatja, legyen büszke községünk múltjára, és munkájával segítse annak jövőbeni fejlődését.

Csordás Gáspár polgármester

95 éves polgár köszöntése

Erdélyi magyarok állampolgári esküje

I. Káptalanfa elhelyezkedése

Káptalanfa Veszprém megyében, Devecser és Sümeg város között félúton található a Kígyós- és Káptalanfai patak mentén. A Bakonyalja és Nyirádi-dombság területéhez tartozik. GPS koordinátái: 47.067/17.350. Legközelebbi szomszédja észak felől Nemeshány és Bodorfa, dél felől Gyepükaján. 2022-ben a falunak 321 lakóháza és 798 fő állandó lakosa van. Területe 33.7 km². 5 fős önkormányzat irányítja Csordás Gáspár polgármester vezetésével.

II. A falu címere:

Négy oldalról ívelt, egyszerű vonalú pajzs. A pajzsmezőt középen egy kétlyukú híd osztja két részre. A címerpajzs alapmotívuma a Kígyós-patakon átívelő Szent János nevét viselő fehér kőhíd, mely a templom után a település legrégebbi építménye. A híd felett a kék égbolttól fehér színnel kiemelkedik a Szent János szobor stilizált motívuma. A hídon a vízen járók védőszentjének, Nepomuki Szent Jánosnak a szobra látható. A híd alatti Kígyós-patak kék folyamát két oldalról zöld mező övezi. A patak vize és az ég királykék színű. A patakpartok zöld mezeje a település mezőgazdasági jellegére utal, mely évszázadokig a falu megélhetését biztosította. A pajzs felett fehér szalag van "KÁPTALANFA" felirattal. A címert a rendszerváltás után készítette a polgármester, mert korábban nem volt a falunak címere.

Az alkotó káptalanfai kötődésű.

Szűcs József grafikus művész gondosan ügyelt a heraldika szabályaira, így született meg ez a letisztult formájú címer. A hídépítés dátumát néhány éve kovácsoltvas számok jelzik a parkoló felőli oldalon Szakonyi Márton jóvoltából.

III. A falu nevének eredete

A falu mai neve egykori birtokosának, a fehérvári káptalannak emlékét őrzi. Az elsődleges Káptalanfalva névváltozat a magyar *káptalan* - a püspökség mellett működő tanácsadó papi testület főnévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetétele. Az utótag idővel *fá-ra* rövidült. Sajnálatos módon a török időkben a fehérvári káptalan könyvtára és iratai megsemmisültek, ezért Káptalanfa korábbi nevére vonatkozóan csak különféle feltételezések léteznek. Egyik feltevés szerint a terület neve eredetileg Sárosd (a mai Szentimrefalva falu régebbi neve) lehetett, melynek egyik része a káptalan tulajdona lett, egy másik vélekedés Sárosfőhöz kapcsolja falunk eredetét.

A falu nevét -ismereteink szerint- először Mátyás király idejében, 1464. 05. 21-én átírt regeszta (*vármegyei okirat*) is említi egy birtokperben: „*Gwth-i Orzag Mihály nádor a naghjenuw-i pálosok azon panaszára, hogy a fehérvári káptalannak **Kapthalanfalwa**, Sarosd-i és Jakob fiának: Mihálynak valamint a wassarhel-i apácák lowas-i jobbágyai az ő zalamegyei Fylefelde másképp Sarosthelek birtokukon különböző alkalmakkor hatalmaskodtak, - meghagyja a kapornoki konventnek, hogy a vádlottakat idézze meg.*”

A sárosdi eredetre az alábbi (Mátyás király idejében, 1466-ban átírt) regeszta utal:

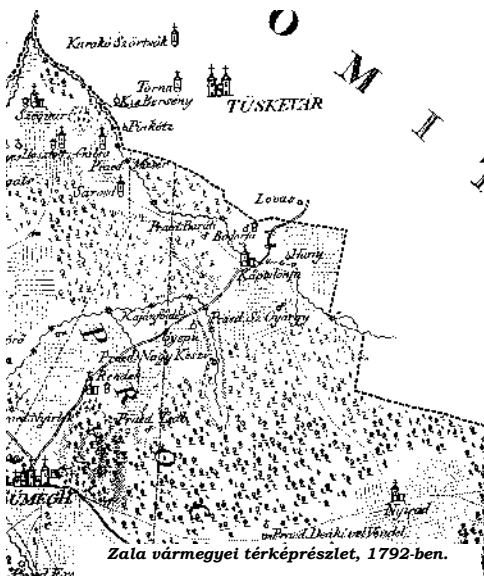
„*Mátyás király meghagyja a budai káptalannak, küldje ki hites emberét, hogy annak jelenlétében a királyi ember a fehérvári káptalan nevében emelt alábbi panaszra vonatkozóan tartson vizsgálatot és a szükséges perbehívásokat foganatosítsa: a káptalan a zalamegyei **Sárosd** néven **Kapthalanfalwa** nevű helységben élő Chyre Péter nevű jobbágyát Kelemen pálos frater a Jenew-i monostorból a Zenthpalfalwa más néven Fylefalwa nevű pálos*

birtokon élő név szerint felsorolt jobbágyokkal együtt a mezőről hazamenőben megtámadta és súlyosan megverette. Az okiratokban Szentpálfalva és Fileföldeként említett terület a mai Barátfa puszta és az utóbb Vízestelek néven említett mezőrész.

IV. Káptalanfa története

Településünk minden bizonnyal Árpád-kori eredetű. Területén komolyabb régészeti feltárásokat nem végeztek, ám számos tárgyi emlék bizonyítja e vidék lakottságát a kora vaskortól a római korig. Káptalanfa a bővizű Kígyós-patak (korábbi nevén Sáros-, Nádtói-, Hanyi-víz, majd Feketehalagos-patak) és a Káptalanfai patak (Szula-ér) termékeny, erdőktől ölelt völgyébe települt. Kedvező fekvése és jó természeti adottságai folytán a török időszakot kivéve mindig nagy létszámú faluként említik.

A falunak a Marcal folyóba ömlő patakok vizenyős árterés és erdővel sűrűn borított területe védettséget is adott. Ennek köszönhetően vészelhetett át a térségbeli települések egy része a török idők. Káptalanfa is, melyet mindvégig lakott, színmagyar településként tartanak számon mérvadó forrásaink. Jelentőségét növelte, hogy évszázadokig a történelmi Zala vármegye határtelepülése volt.

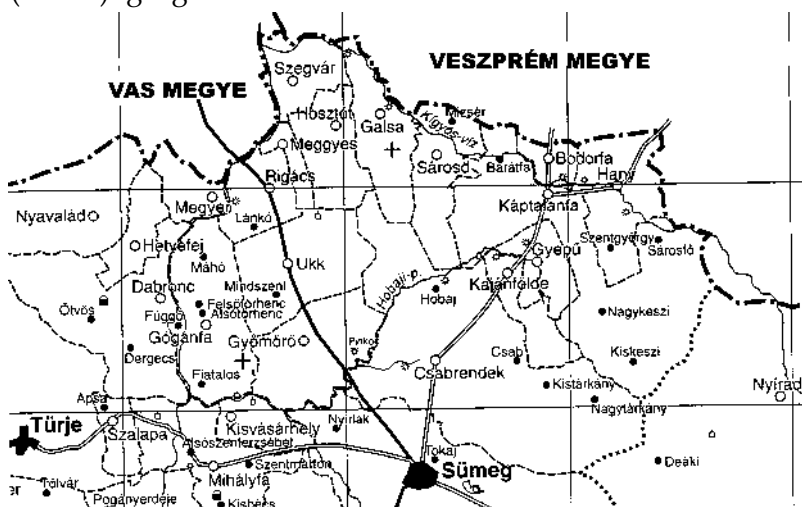

A falun keresztül haladt az ún. Zágráb-Körmendi posta- és kereskedő út, amely időnként hadak országútvá is vált.

A középkorban ez a főútvonal Káptalanfán és Lovason keresztül haladva kötötte össze a nagy jelentőségű Zala vármegyei Sümeg és a Veszprém vármegyei Apácza-vásárhely (ma Somlóvásárhely) városokat.

A település egykor királyi birtok volt és adományozás révén került a fehérvári káptalan birtokába. Mai neve erre utal. Mivel ez a falu nagy létszámú volt és messze esett a káptalan többi javától, a XVI. század közepén külön helyi megbízott (dékán) igazgatta.

Falvak a középkorban: fekete pont jelzi a török alatt elpusztult a településeket

A környék birtokviszonyai roppant változatosak voltak a középkorban. Káptalanfa a fehérvári káptalan jobbágyfalva volt, Nemeshanyt és Bodorfát kisnemesek, Lovas községet pedig a vásárhelyi apácák birtokolták. A hajdani Barátfa falut a nagyjenői (Tüskevár) pálos szerzetesek uralták.

Ennek következtében gyakoriak voltak a birtokviták, így több perben is említik Káptalanfát. A legelőkért már a XVI. sz. elején harc indult a káptalan és a pálosok között.

A súrlódások később is állandóak voltak a nagyjenői pálosok és a káptalanfalviak között.

1519-ben a megyei hatóság előtt egy perük - amelyet a Pálfalvával közös legelő s bizonyos jobbágyügyek miatt folytattak, egyezséggel végződött.

A megállapodás szerint a réteket, vetéseket és a *Parrag* nevű tilalmas kaszálókat kivéve szabadon legeltethették barmaikat mindkét falu lakói. S egyben elhatározhatták azt is, hogy a két szomszédos birtokot elhatárolhatják. A lakosság létalapját a földművelés és az állattenyésztés jelentette. Határa tágas, szántói jól termők. A föld inkább rozs termelésére volt alkalmas. A falut 1473. 03. 31-én keltezett regeszta szerint Mátyás király hadi érdemei fejében az udvari katonasága kapitányának, Enyingi Török Ambrusnak, és feleségének, Devecseri Csoron Katalinnak adományozta Devecser, Pápa városokkal és számos környékbeli faluval (Sárosd, Sarofü, Kisdevecser stb.) együtt.

„Harcosaink” filmforgatásnál, 1982-ben

A török hódoltság idején a falunk a háttársávkban helyezkedett el. Ekkor elpusztultak, s mára már csak pusztaként vagy dűlőnévként maradtak fenn a szomszédos Barátfa, (rég neve: Sártelek, Fileföldre, Pálfalva), Lovas, Nagykeszi, Kiskeszi, Mocsolyáskeszi (véltetően a mai Jenőtelek), Hobaj, Szentgyörgy, Sárosdfő falvak. Sőt egy forrás a Besenyőt is pusztaként említi.

Káptalanfa a török időszak alatt is lakott település volt, amit egy 1641-es regeszta bizonyít: „Szarka Lukács szolgabíró orbovai Jakasics György veszprémi püspök kérésére eltiltotta Rendeke, **Káptalanfalva** és Lovas falvak lakóit a Zala megyében fekvő Nyirád, Deáki és Úrbély puszták területének használatától.”

A török időkben csökkent a falu lakossága. 1542-ben a faluban csupán 5 fél adófizető, 2 szegény és 18 pusztá telket írtak össze. 1545-ben már Choron András kezén volt a falu, ahol 2 adófizető, 4 szegény és 14 pusztá telek volt. 1548-ban az első összeíráskor 3 fél adófizető telket találtak, a második összeíráskor 3 adófizető, 6 felégetett, 5 pusztá, 3 szegény és 1 szabados telket írtak össze. 1549-ben malmát is összeírták, amihez 2 adófizető telek tartozott. 1552-től a töröknek is adózott a falu. Káptalanfát a fehérvári szandzsák 1563-1565. évi deftere (adóösszeírása) említi. Településünk a fehérvári szandzsák (~*megye*) devecseri nahijéhez (~*járás*) tartozott **Káptalan** falu néven és Musztafa tímárja (*tulajdona*) volt.

1563-1566-ban Káptalanfa kilenc háza 50 akcse adót fizetett Musztafának. A faluban 9 adózó házat írtak össze a törökök. Az adófizetők a következő személyek voltak: *Szalai István, Dal Máti, Bodor György, Szegín Imre, Nagy György, Varga György, Csurgó Tomás, Kovács István, Dimitri István.* (Természetesen a nevek torzulhattak, mert az összeíró ejtés szerint igyekezett a magyar neveket törökül leírni. Például a Dimitri családnév valószínűleg Dömötör lehetett.) Érdekes, hogy ebben a defterben szerepel még Kis Han (Kishany) 4, Nagy Han (Nagyhany) 5, Miske 5 és Meggyes (Meggyes) 3 adózó házzal, továbbá említik Bodor néven Bodorfát is. A defter ekkor pusztát még nem említ.

1598-ban a falu 14 házat írtak össze. 1609-ben, 1610-ben és 1612-ben 3 adózó telke volt. Az utóbbi összeírás egykerekű malmát is említi fél portával. 1626-27-ben, 1635-38-ban és 1647-48-ban 1 negyed adófizető telket írtak össze.

A török hódoltság utáni időszakban már számos írásos forrás található a falunkról. Értékes adatokat tartalmaznak a rovásadó feljegyzések és az egyházi látogatások jegyzőkönyvei, melyekből a gazdasági viszonyról és a lakosság összetételéről tudhatunk meg részletesen adatokat. Ezekből láthatóan folyamatosan gyarapodott a falu lakossága.

Az 1715. évi összeírás idején Káptalanfa már ismét a népesebb falvak közé tartozott. 13 telkét említik. Az összeírás Káptalanfán először sorolja fel név szerint az adófizető jobbágyokat: „Bakos Farkas, Nagy György, Bakos Benedek, Csurgó Benedek, Vajda János, Illyés János, Varga János, Varga János, Kalmár György, Lukács János, Soós Márton, Csordás György, Csizmazia Mátyás”. 1720-ban már 16 telkét írják össze. Határának nagy része újra a Csoronok birtokába jutott, majd a XVII. század elején a jogutód Esterházy családra szállott, akik devecseri uradalmukkal birtokolták három évszázadon keresztül.

Lukács János Káptalanfa. die 20 Junij 1716

Bakos Adam x	Kovács Ferencz x
Csurgo János x	Németh János Dáni x
Kovács Mihály x	Bakos János x
Bakos Miklós x	Nemes Benedek x
Bakos Pál x	Csurgó Illyés János x
Bakos Ferencz x	

Elöljáróink aláírásai 1792-ben

A XVII. századtól 1945-ig a nagybirtokosokban nem volt változás. A rovásadó (dikális) összeírások 1774-től 1846-ig már évenkénti tételes kimutatásokat tartalmaznak a falu lakosairól és jószágaikról, szántóföldjeikről és rétjeikről.

Egy 1776. június 6-án keltezett jegyzőkönyvben említik meg először falunk elöljáróit: „Németh János biro, Bakos Ádám, Bakos Ferencz, Bakos János, Bakos Miklós, Bakos Páll, Csurgo István, Kovács Ferencz, Kovács Mihály, Nemes Benedek, Öreg Illyés István esküttek”. Az okiratban hivatalosan ők tájékoztatták a vármegyét a falu gazdasági helyzetéről és szokásjog szerinti kötelezettségéről.

Ennek alapján készült el 1780-ban a falu urbáriuma, mely rögzítette a falu birtokviszonyait, a jobbágyok (41 fő) és zsellérek (10 fő) kötelezettségeit (robot, kilenced, adónemek).

A Bakos család 1930 körül

Az urbárium szerint egy egész telekhez húsz hold szántó és nyolc szekér szénát termő rét tartozik.

A falu a 1785-ben már 68 lakóházból áll. Hozzá tartozik Barátfa-puszta, Sárosfő major, Jenőtelek, Háromkerekű malom is. Földesura Esterházy Károly gróf. A lakosok száma 547 fő, férfitársadalmában két nemes és egy pap van - a többi jobbágy és zsellér.

Nagy jelentőségű esemény volt a település életében a plébánia megépítése, a templom újjáépítése 1775-ben, továbbá a Nepomuki Szent Jánosról elnevezett ma is használatban lévő közúti kőhíd megépítése 1794-ben. Ezek

ma a falu a legrégebbi és legértékesebb építményei. A kétboltíves hidat *Hartner Ignác sümegi kőművesmester* építette, aki munkájáért 256 forintot kapott. A hídnylások 4,10 m (2 öl 1 láb) méretűek, a híd szélessége - mellvédfalak között mérve - 6,30 m (3 öl 2 láb), teljes hossza 37,70 m. A hídon Nepomuki Szent János kőszobra kapott helyet. Érdekesség, hogy a kőművesmester a falu felőli hídnylás belső peremének sarokköve alá egy 1794-es réztallért is befalazott, ezzel üzent az utókornak az építmény elkészültéről. (A pénzt a kilazult kő alatt jelen sorok írója találta meg fiatalkorában.)

Hivatalosan *Oszterhuber Ferenc* rendeki főszolgabíró a híd elkészültéről és felméréséről jelentést tett és azt 1794. szeptember 9-én a vármegye közgyűlése elé terjesztette.

A környék birtokviszonyai roppant változatosak voltak a középkorban. Káptalanfa a fehérvári káptalan jobbágyfalva volt, míg Nemeshanyt és Bodorfát kismemesek, Lovas községet a vásárhelyi apácák birtokolták. A hajdani Barátfát (Pálfalva) a nagyjenői pálos szerzetesek uralták. Ennek megfelelően hitét tartó katolikus és evangélikus népesség lakta és lakja e vidéket napjainkig.

A falu megélhetési lehetőségei a XIX. században is a mezőgazdaságra korlátozódtak. Különösen jelentős volt az állattenyésztés.

1806-ban ún. határjárással tisztázták a szomszédos települések képviselőivel (Bodorfa, Barátfa, Sárosd) a falu határát. Erről hatoldalas jegyzőkönyv készült. Káptalanfai részről *Csordás Imre, Bakos Mihály, Németh György, Farkas István, Németh János, Nemes János, Nagy Ferenc, Csurgó Ádám, Kis Bakos Pál* vett részt. Bodorfáról *Kisfaludy Sándor* Zala vármegye táblabírája volt jelen, akinek jelentős birtokai voltak itt, sőt a lovasi út mentén a megyehatárnál csárdával is rendelkezett.

Az 1828-as népesség-összeírásban 384 személy, 88 ház, 104 igásökör, 55 tehén, 39 tinó, továbbá 70 ló és 400 juh szerepel. 1857-ben tágas, termékeny határát és makkos erdejét említik. Hozzátartozik Barátfa-pusztá, Háromkerekű malom, Jenőtelek, Sárosfőmajor is.

Az 1860-ban kelt tagosítási birtokkönyv szerint Esterházy Pál gróf birtoka 748 643 négyszögöl, 29 zsellérnek 92 jobbágnak (2 zsellérhellyel együtt) 1 932 572 négyszögöle volt.

Településeink kedvező fekvése a korabeli időkben a „hadak országútjának” mentét is jelentette. A Dunántúl egyik legforgalmasabb főútvonala az ún. gráci-körmendi kereskedő és hadi útvonal itt haladt át a történelmi Zala és Veszprém vármegye határvidékén és kötötte össze a középkorban

jelentős Sümeg és Apácavásárhely (ma Somlóvásárhely község) és Pápa városokat.

Vidékünkön

gyakran vívtak csatákat és vonultak át hadak (Dózsa György seregei, török és császári csapatok) és végvári területként gyakorlatilag két birodalomhoz is tartozott. Megfordultak itt

Rekruták az első világháború előtt. Balról a 2. Bakos Jenő, majd Vasáros József, Bakos Dezső, Horváth Sándor, Bakos Béla következnek.

Bottyán apánk kuruc vitézei és a horvát bán seregei is. 1705-ben Káptalanfát a horvát bán csapatai felégették (emléküket a Ráctábor erdő rész őrzi Sárosfő-puszta mellett).

A későbbi időszak háborúi is érintették közvetve e térséget.

Az 1848-as forradalom idején Zala vármegye közvetlen szomszédja volt Horvátországnak, így a szabadságharc első csatáiban a zalai nemzetőrök kiemelkedő szerepet játszottak. A horvát hadi készülődés miatt 48' nyarán megindult a nemzetőrség szervezése a vármegyében Csány László zalai kormánybiztos irányításával. Nagy volt a lelkesedés, meggyeszerre tódultak az önkéntesek a nemzeti őrseregbe. Így volt ez községünk estében is. Káptalanfa akkor Zala vármegye határtelepülése volt Bodorfával, Nemeshannyal együtt.

A közel 790 lakosú falunkból 23-an jelentkeztek a nemzetőrségbe. A káptalanfai honvédek a sümegi Kisfaludy Móric nemzetőr százados 56. sz. zászlóaljában szolgáltak és részt vettek a pákozdi csatában.

A csata előestéjén már kisebb ütközet zajlott le a közeli Pátkánál a sümegi zászlóalj és a fosztogató horvátok között.

Március 15-i felvonulás 2009-ben

Az összecsapás magyar győzelemmel végződött. Minden bizonnyal itt estek át a káptalanfai önkéntesek is tűzkeresztségen. Neveiket a temetőben, a 48'-as kereszt emléktábláján olvashatjuk:

ján olvashatjuk:

Bakos Dömötör	Horváth István	Nagy János
Bakos Mihály	Horváth Sándor	Nemes János
Bartalkovics Imre	Huszár Gábor	Nemes Vince
Bódis József	Janics Ferenc	Péterfy József
Csarmasz Dávid	Koppányi Mihály	Pongrácz Károly
Csurgó Márton	Koppányi Sándor	Ruzsa Sándor
Dóber István	Lakatos György	Tulok József
Fáncs András		Varga Ferenc

Nemzetőreinkről a falu koszorúzással emlékezik meg a március 15-i ünnepség keretében.

Halottak napján pedig gyertyagyújtással itt is megemlékeznek a világháborúkban eltűnt személyekről is a hozzátartozók. 1935-ben 93-an jutottak földhöz, 41-en kaptak házhelyet. A juttatott földbirtok területe 139 kh, a házhelyé 8 kh.

Rekruták 1939-ben

Különösen nagy vérveszteség érte a falut a világháborúk idején. Az első háborúban 50, a másodikban 37 férfi esett el. A templom előtt hősi emlékmű őrzi kegyelettel emléküket.

V. Első világháborús hősi halottaink

<i>Bajszai Ferenc</i>	<i>Cseh Mihály</i>	<i>Magyarosi István</i>
<i>Bakos Dénes</i>	<i>Csordás Alajos</i>	<i>Mészáros István</i>
<i>Bakos Géza</i>	<i>Csordás János</i>	<i>Nagy Gyula</i>
<i>Bakos István</i>	<i>Csordás József</i>	<i>Nemes János</i>
<i>Bakos János</i>	<i>Csordás Kálmán</i>	<i>Németh Mihály</i>
<i>Bakos Joákim</i>	<i>Csordás Pál</i>	<i>Novák Imre</i>
<i>Bakos József</i>	<i>Csurgó István</i>	<i>Sóstai Géza</i>
<i>Bakos József</i>	<i>Horváth István</i>	<i>Sóstai József</i>
<i>Bakos József</i>	<i>Horváth Kálmán</i>	<i>Szabó József</i>
<i>Bakos Mihály</i>	<i>Horváth Mihály</i>	<i>Szakál Imre</i>
<i>Bakos Miklós</i>	<i>Horváth Pál</i>	<i>Szakonyi Antal</i>
<i>Bakos Pál</i>	<i>Illés Sándor</i>	<i>Szakonyi Gábor</i>
<i>Bódis Gábor</i>	<i>Kamondi József</i>	<i>Szanyi Gábor</i>
<i>Bódis Gyula</i>	<i>Kovács Ferenc</i>	<i>Szanyi Gyula</i>
<i>Bódis József</i>	<i>Kovács Gábor</i>	<i>Vasáros Dénes</i>
<i>Bódis Sándor</i>	<i>Kovács István</i>	<i>Vasáros Flórián</i>
<i>Bódis Sándor</i>	<i>Kurdi László</i>	

VI. Második világháborús hősi halottaink

<i>Bakos Béla</i>	<i>Csordás István</i>	<i>Molnár Alajos</i>
<i>Bakos Gyula</i>	<i>Csordás János</i>	<i>Nagy József</i>
<i>Bakos László</i>	<i>Csordás Károly</i>	<i>Németh Gyula</i>
<i>Bakos Mihály</i>	<i>Horváth Ignác</i>	<i>Öveges István</i>
<i>Bakos Miklós</i>	<i>Horváth János</i>	<i>Öveges János</i>
<i>Bakom Dezső</i>	<i>Illés János</i>	<i>Papp Jenő</i>
<i>Boros Emil</i>	<i>Illés János</i>	<i>Preininger Ambrus</i>
<i>Bujtor István</i>	<i>Illés Márton</i>	<i>Soós Jenő</i>
<i>Csarmasz József</i>	<i>Keresztes József</i>	<i>Szabó Imre</i>
<i>Csordás Ferenc</i>	<i>Krausz Tibor</i>	<i>Szakonyi Gábor</i>
<i>Csordás Géza</i>	<i>Merétei Ferenc</i>	<i>Vasáros Ernő</i>
<i>Csordás Imre</i>	<i>Merétei József</i>	

1945. március 26-án Káptalanfát megszállta a szovjet hadsereg, és a Majorban rövid ideig hadikórház is működött. Ekkor a szovjetek által elrendelt összeírás szerint 253 házból 1183 lakos élt.

Major: hajdan a grófi cselédség lakóhelye

Káptalanfa ebben az időben Zala vármege sümegi járásában a második legnagyobb létszámú falu. Közös Községi tanács székhelye. Hozzá tartozó kisközség: Bodorfa, Gyepükaján és Nemeshany.

A Minisztertanács 1950. március 16-án községünket a sümegi járással Zala megyétől Veszprém megyéhez csatolta. A világháború utáni falufejlesztést a villanybevezetés (1949), az orvosi rendelő és lakás (1953), az állatorvosi rendelő (1955), a művelődési ház megépítése (1962), a Kígyós-patak szabályozása (1964), a posta (1969), a tanácsháza (1971), a Bisztró (1973), a törpe vízmű (1974) és a telefonhálózat (1989) kiépítése jelzi.

Káptalanfán a gazdákat 1959-ben kényszerítették be a termelészövetkezetbe. A tsz-tagok a kötelezően beszolgáltatott jószágaikra még évekig sajátként gondoltak. A tsz taglétszáma 1965-ben 149 fő, összterülete 2 272 kh, szarvasmarha-állománya 358 db. Az tsz székhelye 1973-tól az 1989-es feloszlásig Csabrendek lett. Az utolsó önálló helyi tsz-elnök *Bozzai Imre*, a főkönyvelő *Telek József* volt, akik a falunkban letelepedtek. Ekkor volt a tsz a legjobb kondícióban. *Bozzai* úr később a helyi MDF-et is segítette.

Piknik a hídi emléktáblánál 2014-ben

Az idők során átformálódott a falukép, 1900-ban 106, 1930-ban még 31 zsuppfedeles ház volt a faluban. Ezek átépültek, a házak korszerűsödtek és új utca is épült. Mára szép, rendezett képet mutat a falu. A lakosság száma a 70-es évektől a városba költözés miatt fokozatosan csökkent.

VII. A rendszerváltoztatás utáni időszak

Demokratikusan választott elöljáróink 1990-től:

Polgármesterek: Csordás Gáspár (2006-...), Szakonyi Márton (1990-2006)

Képviselőink névsorba rendezve:

Bakos Tibor, Bakos Gábor, Bakos Lászlóné, Bakos Ferenc, Bene Zoltán, Borbély László, Bujtor József, Csordás Jenő, Csordásné Bakos Erika, Csordás Gáspár, Csordás Zoltán, Csuri Jenő, Herkné Kovács Zita, Horváth Imre István, Kovács Lászlóné, dr. Kozári Kadosa, dr. Kozáriné Takács Gabriella, Molnárné Illés Csilla, Németh István, Nagy Tibor, Rádiné Hardi Annamária, Telek Attila

1990-ben Szakonyi Mártont választották meg polgármesternek, aki négy ciklusban, nyugdíjba vonulásáig irányította a falut. Ebben az időszakban számos fontos beruházás valósult meg: vastalanító berendezést építettek ki az ivóvíz kutakhoz, a Sport utcát szilárd burkolattal látták el. Megtörtént a földgázvezeték (1992-93) és kábeltévé hálózat (1991) kiépítése, a körjegyzőség tetőterének beépítése, új négytantermes iskola építése az életveszélyessé vált fa-épület kiváltásával (2001), kultúrház vizesblokkal történő ellátása és külső felújítása, a sportöltöző-, az orvosi rendelő felújítása és a hozzátartozó szolgálati lakás bővítése, megkezdődött a szennyvízvezeték kiviteli terveinek készítése és engedélyeztetése. Ezen időszakban történt a Millenniumi emlékpark kialakítása, közvilágítás korszerűsítése, a temető, az utak karbantartása, buszvárók építése, építés céljára alkalmas üres telkek vásárlása.

Leányok 1940-ben

Ebben a történelmi magyar vármegyék területéről gyűjtött földmintákat helyeztek el. 2006-tól Csordás Gáspár polgármester vezeti a falut. Kellő tapasztalatokkal folytatta a munkát, hiszen 16 évig alpolgármesterként segítette elődjét. Nagy energiával látott munkához és számos pályázat révén jelentős helyi fejlesztések indultak be a községben és ezek folytatódnak azóta is.

Millenniumi emlékmű 2005-ben

Az *orvosi rendelő* felújítása 2006-ban fejeződött be.

2007-ben beépítették a *sportöltöző* tetőterét. Egy kutat is fúrattak és kiépítették a vízvezeték rendszert, mely lehetőséget biztosít a sporttelep locsolására. Földkábelek lefektetésével áramvételezési pontokat hoztak létre, így a kivilágítható terület akár éjszakai rendezvény megtartására is alkalmas. Kialakítottak egy kézilabdapályát és a sporttelep utolsó, de a gyerekek által legkedveltebb területéhez *játszótér* épült. A 90-es években az akkori képviselő testület által felajánlott tiszteletdíjből aszfaltburkolattal lett ellátva a *Sport utca*. 2008-ban felújították az *iskola tornatermét*, öltözőjét és vizesblokkját.

Faültetés önkéntesen az új játszótérnél

Ugyanezen évben felújították *óvoda* vizesblokkját, és a *kultúrház* belső terét pályázaton nyert pénzből.

Egy sikeres 2009-es pályázat támogatásával a négy szomszédos település történetének legnagyobb beruházása valósult meg a *szennyvízcsatorna-hálózat* és az *ivóvíz bázis* bővítésével és javításával.

2009 tavaszán megtörtént a *sporttelep* parkosítása, felújítása és az FVM-es pályázaton nyert kisbusz üzembe helyezése.

A Diófa, Dózsa és Táncsics utcákban elkészült az *aszfaltburkolat*. A *ravatalozóban* egy kis vizesblokk került kialakításra.

A *Szent János hídnál* egy parkosított *pihenőhely* készült, ahol az év folyamán többször tartanak ünnepeket.

2019-ben a *Művelődési*

Ház felújítása több lépcsőben történt meg. *Napele-*

mek beépítésével megvalósult az energiatakarékos üzemeltetés. Az udvaron bővítésre kerül a közösségi tér, *kiülő* és *szabadtéri színpad* készült.

Az *általános iskolában* felújították a tornaterem vizesblokkját, a lány- és fiúmosdókat, öltözőket. Pályázat segítségével interaktív táblákkal és egyéb informatikai eszközökkel bővítették az iskola felszereltségét. Háztartási kis erőmű került kialakításra napelemrendszer segítségével, és ezáltal jelentősen csökkent az intézmény áram ellátásának költsége.

Felújították az *óvoda* tetőszerkezetét, külső homlokzatait. Kicszerelték a nyílászárókat, korszerűsítették a fűtési rendszert és a konyhát.

Állami pályázat révén megtörtént a *templom* tetőszerkezetének teljes felújítása, belső festése, a berendezések restaurálása.

A *plébánia* épületén a megtörtént a a tetőszerkezet felújítása, melyet az Érsekség is támogatott, és részben a plébánia belső felújítása is megvalósult.

Decemberi hídi összejövetel 2014-ben

Az önkormányzati hivatal épületében aprítéktüzelésű kazán beállításával csökkentették a fűtési költségeket.

A fanyesedékből az aprítékot pályázat keretén belül vásárolt géppel állítják elő, mellyel feldolgozzák a házaknál keletkezett ágakat, nyesedékeket is. Kicserélésre kerültek az épület külső nyílászárói és felújították az irodákat is.

Pályázat útján kialakították és fejlesztik a falu gépi eszköz állományát, és az ezekhez tartozó munkaeszközöket. Ezen eszközök és a közmunkások részvételével a település mezőgazdasági újait felújították, és karbantartják.

Megélénkült a civilszerveződések tevékenysége is, és új szervezetek alakultak.

Továbbra is folytatódik az építési telkek vásárlása, melyeket a letelepedni szándékozók ingyenesen megkapnak.

2009-ben Káptalanfán 311 lakóház van és 921 fő az állandó lakosok száma. A lakosság tovább csökkent.

2022-re a fogyás lassult, a beköltözők gyarapítják a létszámot. Jelenleg 798 fő az állandó lakos.

A községben működik a sümegi Közös Önkormányzati Hivatal kirendeltsége. Az egészségügyi alapellátásból a háziiorvosi szolgálatot vállalkozó háziiorvos látja el. A háziiorvosi rendelőben működik a védőnői szolgálat, melyet a négy társ-település közösen működtet.

Legendás háziiorvosaink között említhető *dr. Mozsáry József*, aki az 56-os forradalom idején a falu forradalmi bizottságának vezetését is felvállalta.

Utódja *Dr. Czukor Jenő* volt, aki nyugdíjazásáig évtizedeken át

gondozta a körzetet. Ezt követően már évtizedek óta *dr. Kozári Kadosa* a háziiorvos, aki helyi képviselői munkát is végez.

Legények 1940-ben

VIII. A templom története

A plébániatemplom 1746 és 1750 között épült. Korábban is volt temploma a falunak, egy a mainál sokkal kisebb, sőt kántor is működött itt. Mindkét templomot – a korábbi és az 1750-ben szenteltet is – a szepőlötlenül fogantatott boldogságos Szűz tiszteletére szentelték. A temp-

lomépület területe 412 m². Nagyságára jellemző, hogy alapterületébe együtt beleférne mindhárom társközség, Bodorfa, Nemeshany és Gyepükaján temploma is.

Berendezéséről az 1816. évi Egyházlátogatási Jegyzőkönyvben (Canonica Visitatio) így ír a megyés püspök: „ A templom kelet felé néz, a község közepén száraz és biztos helyen áll. A kórus és a sekrestye szilárd anyagból épült, a szószek megfelelő. A keresztelőkút márványból készült. A templomban négy oltár van.

A főoltárt a Szeplőtelen Szűz Máriának szentelték, hordozható oltárkő van rajta. Tabernákulumban őrzik az Oltáriszentséget. A mellékoltárokat Szent Imre, Szent József és Assisi Szent Ferenc tiszteletére emelték. Mindegyik oltár megfelelően felszerelt. A templomban nincs lámpa. Két harang van a toronyban, egy nagyobb és egy kisebb."

Mára sokban módosult a templom berendezése.

A jelenlegi főoltárt 1844-ben készítették a földesúr hozzájárulásával. Egy

pápai asztalosmester, faragta az oltárokat és hozzá az angyalokat. A főoltár Mária szobra egyetlen fatörzsből kifaragott értékes alkotás. Mária jobbra felől Szent Vendel

szobra látható, balról Szent Flórián alakját találjuk.

A szentély bejáratánál jobbra található a keresztelőkút, balra pedig a szószék. Feltehetően mindkettő az eredeti berendezés darabja. A szószék műemlék jellegű.

A mellékoltárok az 1890-es években készültek a Szent Sir oltárral együtt. Az egyik mellékoltár központi alakja Szent József, mellette Szent István és Szent László alakja látható.

A másik mellékoltárt Szent Anna tiszteletére emelték. Szent Annát a gyermek Máriával ábrázolták, mellettük két oldalon Szent József és a Boldogságos Szűz szobrát helyezték el. A többi szobor későbbi időből, a XX. század elejéről származik. A szószék mellett van Mária Szeplőtelen Szívének szobra. A keresztelőkút mellett Jézus Szent Szíve és szobra áll.

A templom hajójában kissé hátrább Páduai Szent Antal és Lisieux-i Szent Teréz szobra látható. Szintén a hajóban található a Lourdes-i Mária szobor. Valószínűleg csak a XX. század elején készítették.

A padok feltehetően az eredeti berendezés darabjai, de az évek folyamán átalakították őket. Kezdetben egészen a falig értek, de ez megnehezítette a be- és kivonulást.

1853-ban a jobb közlekedés érdekében „a padok vége a fal mellett megkurtított”, és új padokat is készítettek a meglévők mellé.

Pap Ferenc atya aranymiséje: 2009

A keresztúti ajtosság képeit egy vindornyalaki festő készítette 1933-ban. A templom bejáratától

jobbra és balra a gyóntatószékek felett egy-egy kép található. Az egyik festmény Szent Imrét ábrázolja, életének azt a legendás eseményét, amelyben tisztasági fogadalmat tett. A képet a KALOT Egyesület tagjai vásárolták az 1930-as Szent Imre Évben, a káptalanfai legényifjúság számára. A másik festményen Szent Ritát láthatjuk. Ez a kép hálából került a templom falára a II. világháború végén.

A kórusfeljárat mellett egy olajfestmény van, amely a Rózsafüzér Királynőjét ábrázolja. Az orgona Horváth Mihály pécsi orgonaépítő munkája. Angster József és fiai Orgona és harmónium gyárában készült 1839-ben Pécsen. A toronyban

három harang lakozik. A nagyharangot 1865-ben Haller József öntötte Szombathelyen. A kisharangot „Isten dicsőségére, Magyarország Nagyszonya tiszteletére a káptalanfai hívek közadakozásából” 1925-ben öntötték Seitenhofer Frigyes fiai Sopronban.

Mikulás a templomban: 2017

A lélekharangot is ők készítették ugyanazon évben „*Szent József tiszteletére a káptalanfai hívek közadakozásából*”. Felirata: *Jézusom kezeidbe ajánlom lelkemet. A templomot fennállása óta többször felújították, de eredeti késő barokk stílusát mindvégig megőrizték. 1983-ban három secco készült a mennyezetre, amelyeket Závory Zoltán festőművész készített.*

A főoltár mögött a karácsony titka, Jézus születése jelenik meg. A templomhajóban két festmény látható: egyik a Nagypéntek és Húsvét eseményeit, a másik az Egyház születését, Pünkösöd ünnepét és a XX. század

Zarándokmenet Sümegre 2009-ben

szentjeit ábrázolja. A templom teljes kövezetét márványra cserélték. Ugyancsak ekkor készült márványból szembe miséző oltár és ambo is. A felújítás során végzett aranyozási munkákat *Csekőné Ruff Ilona* készítette. 1986-ban szükségessé vált a templomot körülvevő védőlánc- és oszlopsor tartósabbá tétele, mivel a régi faoszlopok és a lánc rongálás áldozatai lettek. Az új betonoszlopok tervét *Szakonyi Márton* polgármester készítette. A betonozást az egyházközségi képviselő-testület és néhány lelkes fiatal közreműködésével *Lukács István* kőműves végezte el.

A közel három mázsás oszlopokat a helyi termelőszövetkezet targoncásai szállították a helyszínre. A láncsor *Nagy József* és a polgármester munkája.

1991-ben egy fából készült feszületet helyeztek el a keresztút fölé. Nem sokkal ezután díszes üvegablakokat készítettek, amelyeken a szentségeket, valamint az isteni erények jelképeit láthatjuk.

1999-ben az Irgalmas Jézust ábrázoló kép került a Szent Sir oltárra.

2000 nyarán gyertyatartókat loptak el a templomból. A rossz szándékú látogatók távoltartása miatt rácsot szereltek fel december végén a templom főbejáratához.

2010-ben állami pályázat révén megtörtént a *templom* tetőszerkezetének teljes felújítása, később a belső festése, a berendezések restaurálása.

IX. Kápolnák és kőkeresztek

Az idők során a hívek több kőkeresztet, kápolnát is emeltek a faluban, melyeket az önkormányzat helyi védelem alá helyezett.

Mária kápolnája

Először a Sentháromság tiszteletére építettek kápolnát. Erről a *Historia Domus (Plébániatörténet)* így ír: „A sümeghi útban Káptalanfai határban van a Szent Háromság tiszteletére egy kápolna, mellyet hallomás szerént régenten fogadásbul építettek a Káptalanfaiak, mivel egész határjukat a jégzápor

igen meghasította, de mellyik esztendőben, ezt adatok hiányában nem derül ki”. Tény, hogy 1830-ban az erősen lepusztult állapotban lévő kápolnát felújították. Később a XX. század végén festették rá tévesen az 1832-es építési évet.

1835-ben állították fel azt a kőkeresztet a templom főbejárata elé, amelyet özv. Kollár Mihályné Németh Katalin adományából készítettek 270 váltóforintért.

1836-ban épült a kis *Mária Kápolna*, Illés Ignác adományából, a Rákóczi utcában.

1842-ben, Pünkösöd napján szentelték fel a *Boldogságos Szűz tiszteletére* azt a kőből faragott szobrot -Tóth Zsigmond molnár és neje László Zsófia ajándékát-, amely a sekrestye mögött látható.

1848-ban Kovács József bíró és templomatyja buzgalma révén közadakozásból készült el 400 váltóforintért a temetői nagykereszt.

1886-ban Bódis Pál építtette elhunyt lánya emlékére a *Magyarok Nagyasszonya kiskápolnát* a Fiató mellé.

1920-ban Csarmasz János és neje állított keresztet Isten dicsőségére a Fiató elé. 1921-ben Bakos Mózes és neje a Rákóczi utca elejére készíttetett keresztet. Ez évben készült az a kőkereszt is, amelyet a Szentháromság Kápolna mellé helyeztek el. Ugyancsak 1921-ben állított kőkeresztet Molnár József és neje a *Hétfájdalmú Szűzanya tiszteletére* a Petőfi utca elején. A keresztet egy autó kidöntötte és áthelyezték a mai helyére. Felújítása közadakozásból folyamatban van a székelykapu mellett.

A legkésőbbi feszület 1930-ból származik. Ezt *Bakos Kálmán és neje* emeltették elhunyt hozzátartozóik emlékére.

A keresztok restaurálását *Nagy Ferenc* festő végezte 1995-ben. A Rákóczi utcai *Magyarok Nagyasszonya kápolna* felújítása 2000 tavaszán fejeződött be. A kőművesmunkákat Csordás László és Németh Zoltán, a belső festést és a szobor helyreállítását

Nagy Ferenc festő végezte. A szobor elé üveglap és új rács került, melyet Szakonyi Márton készített.

1990-ben a *Csordás Gáspár* szervezésében emlékművet emeltek.

2008: Horváth professzor Hősök Napján

A templom főbejárata elé az első és második világháborús káptalanfai hősök tiszteletére állították.

A rendszerváltást követően az egyházközség elkészíttette a Szent János szobor gipszmásolatát, és a hídon az eredeti helyére állíttatta vissza, majd egy vasárnapi nagymise után körmenet keretében Pap Ferenc plébános felszentelte. A szobrot a II. világháború végén, állítólag orosz katonák döntötték bele a Kígyós-patakba. A sérült kőszobor akkor a plébániaudvaron kapott helyet. Ott vészelte át a kommunizmust. Másolata egészen a híd legutóbbi felújításáig állt a helyén, amikor egy építőgép véletlenül ledöntötte, így elődjéhez hasonlóan ő is a plébánia udvarán kapott helyet. Az építőcég egy újabb másolattal pótolta a megsérült szobrot, így már a harmadik generációs Szent János szobor őrzi a hidat.

Sajnos, a plébánia-történetünkéből, a Historia Domusból valaki, valami okból, két lapot kitépett. Így 1939-től 1948-ig nem maradt fenn helytörténeti írás a II. világháború teljes időszakáról és az orosz megszállás kezdetéről.

X. A plébánia története

A plébániát 1750-ben alapították gróf Esterházy Károly egri

püspök idejében, akinek devecséri uradalomához tartozott a falu.

A jelenlegi plébániaépület 1756 és 1777 közötti időszakban a korábitól háromházyra keletre épült.

Amikor a mai templom felszentelése tör-

tént, már állt a paplak. A szentelést végző püspök ezt az épületet több szempontból is kifogásolta, ezért átalakításokat rendelt el: pincét és káplánszobát építtetett hozzá.

Az 1816. évi Egyházlátogatási Jegyzőkönyv részletes leírást ad a paplakról. „... szilárd anyagból épült, jelenleg jó állapotban van. Helyiségei: két szoba a plébánosnak, konyha, kamra, két istálló, egy nyugvóhely, magtár. A javítás, fenntartás a község feladata, a mestereket és az építőanyagot az uradalom szolgáltatja, a kegyúr, gróf Esterházy Miklós jóvoltából.”

A plébániaépület rendben tartása mindig a hívek feladata volt. Az idők során számos restaurálás, felújítás, átépítés, és korszerűsítés zajlott. 1828-ban több javítást

végeztek az épületen. Az 1890-es években Ács Sándor plébános a paplakot a mostani formájára alakította. Ács plébános kiváló szervező volt, nemcsak egyházi de világi vonalon is. Többek között a nevéhez kötődik a Somlyóvidéki Takarékszövetkezet megszervezésére is.

A századfordulón, majd az I. világháború idején az épület elhanyagolt állapotba került. Gróf Esterházy Tamás 1923-ban hozatta helyre a templommal együtt. Ezután hosszú évekig nem fordítottak gondot az épület rendbetételére.

1955-ben aztán jelentős átalakításokat végeztek. Szabó László plébános helyre hozta a leromlott épületeket és a plébániakertet is felújította. Pap Ferenc plébános idejében 1975-ben az épület tetőcseréjét palára cserélték.

1977-ben a teljes vízvezeték cseréje történt meg.

1983-ban parkettázás volt, 1993-ban az épület gázfűtését oldották meg.

Ezután még külső javításokat végeztek az épületen és a plébánia udvarában. A régi gazdasági épület helyére új hit-tantermet is építettek. A hívek lelkes odaadással segítettek Schwartz Márton plébános szolgálata alatt, 2007 decemberében a plébánia épületében hivatali helyiséget alakítottak ki és megtörtént a fő folyosó felújítása is.

2015-ben a *plébánia* épületén a Veszprémi Érsekség jelentős támogatásával felújították a tetőszerkezetet.

Később Paál Sándor Ede atya idejében, 2019-ben megtörtént a plébánia teljes belső felújítása.

Káptalanfán szolgáló plébánosok időrendben:

Kálóczi Márton	1751-1755	Kolonics Ádám	1755-1776
Horváth István	1776-1798	Tóth Mihály	1798-1826
Prémes József	1826-1846	Késmárky Flórián	1847-1884
Ács Sándor	1884-1902	Sándli Ferenc	1903-1916
Majercsik János	1916-1955	Szabó László	1955-1961
Tóth B. László	1961-1970	Rózsa Gyula	1970-1974
Papp Ferenc	1974-2002	Schwartz Márton	2001-2017
Paál Sándor Ede	2017-		

Káptalanfa, több hivatásost is adott az egyháznak.

Káptalanfai származású papok voltak egykor:

Káuzli Dezső paptanár, Rédl Ede paptanár, Csarmasz István, Gaál Ferenc, Illés Pál, Vasáros József plébánosok.

Jelenleg is aktív káptalanfai születésű papok:

Bakos Frigyes tiszteletbeli kanonok, kerületi esperes, ajkai plébános; Nagy József kanonok, főesperes, sümegi plébános; Kovács Mihály, címzetes esperes úrkúti plébános és Takáts István, veszprémi érseki általános helynök.

Káptalanfai származású szerzeteseink hajdanában:

A Ferences rend tagja volt Bakos Kalliszt Ferenc. Az Isteni Szeretet Leányai Közösség tagja volt Bakos Ilona Mária Libória.

A Salvator Nővérek Rendje tagja pedig Németh Mária.

Az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek rend tagja volt:

Bakos Brigitta Mária Sixta, Bakos Lujza, Horváth Mária, Horváth Teréz, Kovács Brigitta, Kovács Mária és Kovács Julianna testvérpár, Németh Erzsébet, Németh Ilona.

A plébánia filiák területéről további tíz lelkipásztor származik. Közülük legismertebb mindenki Sanyi bácsija a nemesanyi származású *Tomor Sándor*, aki Ajkán haláláig Bódé, Csinger és Tósokberénd szeretett plébánosa volt.

XI. Egyházi, politikai és civil szervezetek a faluban

Káptalanfát hagyományosan magyar nemzetiségű katolikus hívók lakják, így többségében a keresztény-nemzeti érték szemlélet jellemző mind a mai napig a falura.

A plébánia területén az *Egyházközségi Képviselő-testület* tevékenykedik.

Káptalanfai Egyházközségi képviselő-testületi tagok az utóbbi évtizedekből: *Bakos Béla, Bakos Ferenc, Bakos István, Bakos József, Bakos Róbert, Bakos Rudolf, Bakos Sándor, Bakos Tibor* elnök, *Bakos Tibor, Bardon János, Bujtor József, Czeiner Zoltán, Csarmasz János, Csordás Gáspár, Csordás Gergely, Csordás Gyula, Csordás Emília, Csordás Zoltán, Csuri Jenő, Horváth Nándor, Horváth Pál, Illés József, Kovács Sándor, Lengyel Zsigmond, Major József, Nagy Géza, Nagy Péter, Németh István* elnök, *Reicz Sándor, Szakonyi Ernő, Szakonyi Márton, Takács Gyula, Takáts József, Vasáros Jenő.*

A *Levente Egyesület* 1920-tól kezdték megszervezni országszerte a Honvédelmi Minisztérium rendelete alapján. Az egyesület célja a katonai előkészítés volt. Az ifjak az elemi iskola befejezése után 12 éves koruktól kötelezően részt vettek a foglalkozásokon. Elméleti és gyakorlati oktatás zajlott. A foglalkozásokat imádsággal kezdték és a Szózat eléneklésével zárták.

A Levente Egyesület egyházi szolgálatot is teljesített: a leventék Szentségimádáskor őrséget álltak, körmenetkor kísérték az Oltáriszentséget vivő papot. 1945 végén a szervezetet feloszlatta az állam, így községeinkben is megszűnt e hazafias szervezet, amely addig egybegyűjtötte az ifjakat.

A Katolikus Agrárifjúsági Legényegyesületek Országos Testülete (KALOT) tagszervezete 1936-tól működött Káptalanfán Majercsik János plébános idejében. A szervezet célja a hasznos és kulturált szórakozás biztosítása volt főként a felnőtt férfiak számára. Célja a *krisztusibb ember, a műveltebb falu, az életerős nép* és *önérzetes magyar* társadalom segítése. A szervezet számára 1936-ban Pék János káplán egy nemzeti színű zászlót

Kalotos színjátszóink a II. világháború előtt

vásárolt. A zászlórúdon valamennyi tag elhelyezte kis fémlapra vésett névtábláját. Ezzel a zászlóval vonultak a káptalanfaiak az 1938. évi Budapesti Eucharisztikus Világkongresszusra. A zászlót 2007-ben az egyházközségi képviselőtestület tagjai felújították és a templomban őrzik. A KALOT feloszlátására 1946. július 26-án minisztériumi rendelet alapján került sor.

A háború előtt a *Magyar Élet Pártja* működött a községben és *Kisgazdapártnak* is voltak tagjai. A *Kommunista Párt* 1945 októberében alakult meg felsőbb ösztökélésre.

Pék János káplán nevéhez fűződik a káptalanfai *Szívőárda* megszervezése. 1937-től működött a szervezet az elemi iskola 4-6 osztályos gyermekeivel. A Szívőárda a jézusi szeretetparancs elmélyítését, alkalmazását tűzte ki célul, a gyermekek vallási nevelése által. A szívőárdisták Jézus Szent Szívének képét hordták a sapkájukra tűzött jelvényen. Szép egyenruhájuk is megkülönböztette őket a többiektől. Ez a szervezet is megszűnt 1945 után.

A felnőttek egy csoportja a Virágvasárnapi és Nagypénteki passió éneklésével teszi szebbé az ünnepeket a plébániatemplomban.

A szocializmus éveit Káptalanfán is erősen megsínylették a közösségek. Csak a központilag erőltetett és támogatott szervezetek (úttörő-szervezet, KISZ, kommunista párt, stb.) működhettek. Tevékenységük az MHSZ és a focicsapat kivételével inkább csak formális volt.

A II. világháború előtt a *Kisgazdapárt*nak voltak tagjai a községben. A kommunizmus idején itt is csak a kötelező szervezetek működhettek (MSZMP, KISZ, Úttörő szervezet). A rendszerváltás idején a pártszervezet megszűnt.

A rendszerváltoztatáskor a faluban is megszűntek a kommunista diktatúra kényszerített szervezetei.

Sorra alakultak meg a demokratikus pártok helyi csoportjai: *Magyar Demokrata Fórum (MDF)*, *Független Kisgazdapárt (FKGP)* és *Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP)*.

A demokratikus pártok közül először az *MDF Somlókörnyéki Szervezetének* létesült a faluban önálló helyi csoportja *Csordás Gergely* vezetésével, és komoly segítséget nyújtott vidéki kampánymunkájával az első demokratikus térségi országgyűlési képviselő megválasztásához is.

Kis idővel később alakultak meg a *FKGP*, majd a *KDNP* nem önálló helyi csoportjai is.

A kommunisták

elmaradt elszámoltatása és a rablóprivatizáció miatt félresiklott rendszerváltoztatásban itt is csalódtak az emberek és e helyi pártcsoportok pár év alatt inaktívvá váltak, és sajnos a demokratikus pártok tevékenysége is fokozatosan megszűnt.

Az utolsó tehenes szekér

XII. Káptalanfai Sportegyesület (KSE)

A falu sportéletében jelentős szerepet játszik a *Káptalanfai Sportegyesület* (KSE) focicsapata, mely évek óta az élmezőnyben szerepelt a körzeti bajnokságban. A falunak 1947 óta van focicsapata. A régi csapatot, melyet sok évig *Csurgó József* irányított a 70-es években egy bírói incidens miatt eltiltották.

Ezután átmenetileg Gyepükajánban folytatták a játékot, majd a kilencvenes években sok káptalanfai játékos már nem fért be a közös csapatba, ezért a faluvezetés támogatásával a játékosok újraindították a helyi focit. 1989-ben alakult meg a KSE, és *Németh Balázs* lett az elnök. Sok-sok társadalmi munkával visszaalakították az átmenetileg tűzoltószertárnak használt öltözőt.

A vasanyagot pl. a Széles csapáson levő nagyméretű kukoricagóré elbontásával biztosították a kapukhoz és kerítéshez. A földmunkáknál a tsz segített gépekkel és buszt is biztosított a csapat utaztatásához.

Focistáink: 60'-as évek

A tsz megszűntével *Forró József* cége támogatta az utaztatást. Pályázatok révén az öltözőt kibővítették zuhanyzókkal, WC-kkel és klubhelyiséggel, a tetőtérben pedig nagy közösségi teret alakítottak ki.

2007-től *Bakos László* lett az elnök, akinek 2021-ben lejárt a mandátuma, és jelenleg ügyvezetőként tevékenykedik.

A környékbeli falvakból is igazoltak játékosokat, és fénykorában kiváló eredményeket ért el a focicsapat.

A csapat a 2013-14 évi megyei IV. déli csoport bajnokságában első helyen végzett. Sajnálatos módon a pandémia visszavetette a működést, és egy év

Női focicsapat és Kovács Sándor edző

kihagyás után most vár megújulásra a csapat.

Néhány évig *női focicsapat* is működött a faluban, melyet a hajdani *Kovács Sándor* edző irányított.

XIII. Máltai Szeretetszolgálat

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat káptalanfai csoportja 1994-ben alakult meg *Bujtor Józsefné* vezetésével, és azóta is folyamatosan működik.

Kovács Hajnalka 2014-től irányítja a karitatív munkát. A csoport tagjai személyes példamutatásukkal, a szegényekhez és a bajba jutottakhoz való odafordulással, szeretettel

Máltaiak koszorúzása a hídon

szolgálják a falu közösségét „*A hit védelme és a szegények szolgálata*” máltais mottó jegyében.

Az adományok gyűjtése, kiosztása mellett részt vállalnak a település, az iskola, óvoda programjaiban és szerveznek is ilyeneket.

A tagok az egyházi ünnepek szebbé tételében is segítenek.

Mára hagyománnyá vált a karácsonyi jótékonysági vásárunk és a karácsonyi koncert megszervezése, a *Szent János hídi nyári koszorúzás és piknik*. Ugrálóvárral, csillámtetoválással

kedveskednek a gyerekeknek a gyereknapon, vagy goffrit sütnek az Erzsébet tábor résztvevőinek. Havonta megszervezik a ruhaosztást, évente több alkalommal az élelmiszerosztást is. Minden kezdeményezésre nyitottak, igyekeznek a falu közösségének javát szolgálni.

XIV. Szent János Polgári Kör

2002-ben alakult meg a Szent János Polgári Kör *Csordás Gergely* vezetésével. Számos kezdeményezés mellett időszaki kiadványként 2005-től helyi lapot is működtet *Káptalanfai Szó* címmel. Szervezésében 2004-ben emléktáblát helyeztek el a Szent János szobor talapzatánál a kőhídon, 2007-ben a temetői kereszten a falu 48'-as nemzetőreinek emléktáblát avattak, 2008-ban *Trianon emlékművet*, 2021-ben az önkormányzattal *székelykaput* emeltek a falu közparkjában.

XV. Káptalanfa Településért Egyesület

A 2006-ban alakult meg a *Káptalanfa Településért Egyesület* *Molnárné Illés Csilla* és *Molnár Mónika* egykori művelődés-szervező vezetésével abból a célból, hogy településünkért, az élhető faluért tevékenykedő közösséget hozzon létre.

Szervezésükben számos polgári rendezvény (bálok, kézműves kiállítás, stb.) gazdagítja a falu életét.

Az egyesület tagjai rendszeresen részt vesznek a falu virágosításában is. Jelenleg az egyesületet *Csordásné Bakos Erika* vezeti.

XVI. Káptalanfai Polgárőr Egyesület

2007-ben *Borbély László* képviselő vezetésével 60 fővel megalakult a *Káptalanfai Polgárőr Egyesület*, melynek tagjai naponta járőrszolgálatot végeztek a falu közbiztonságát. Jelenleg Bakos Tibor az egyesület elnöke.

XVII. A helyi oktatásról.

Zala vármegyében a 16. században még csak néhány iskola létezéséről tudunk. A török által megszállt területeken nem működtek iskolák. Az iskolahálózat kiépítésére csak a török kiűzése után Mária Terézia császárnő rendelete alapján került sor. Az 1770-ben elrendelt országos felmérés adatai szerint a megye 519 helységében 146 iskolát, ill. iskolamestert írtak össze. Káptalanfán ekkor *Bánáti István* tanító 10 diákot oktatott.

1777-ben *Toldi Ferenc* tanító már 25 diákkal foglalkozott. Ők voltak tehát a falunk első pedagógusai. A tanító egy személyben kántor és a falu jegyzője is volt, akit a plébános és a hívek együttesen fogadtak és felügyeltek. A tanítót a lakosság fizette, minden gazda egy szekér fát adott neki.

1816-tól az uraság gondoskodott a tanító fizetéséről. Csak télen folyt tanítás az iskolában, hiszen a többi évszakban a mezőgazdasági munkáknál szükség volt a gyermekekre is.

1771-ben a tanító ábécét, olvasást, az önként jelentkezőknek meg írást is tanított. Eleinte a tanító lakószobájában folyt az oktatás, később 1777-től külön tanteremben, amelyet a tanító lakásában alakítottak ki.

Egy 1857-es jelentés így vall a káptalanfai iskolai oktatásról: „40 fiúgyermek és 24 nőgyermek jár iskolába. Egy szobában tanul mindkét nem, egy tanító oktatja őket két részben, délelőtt három órát, és délután három órát”.

A községben a II. világháború előtt egy katolikus iskola működött három tanítóval.

1945 után állami körzeti iskolát alakítottak ki az Esterházy-féle épületekből pedagóguslakásokkal. Az államosítás után 1949 júniusától az egyház felügyelete megszűnt az elemi oktatás felett, teljesen állami irányítás alá került az oktatási rendszer.

Az iskolák körzetesítésével Káptalanfa lett a központ. Az 1960-1970-es tanévben Bodorfa, Gyepúkaján, Nemesmany iskoláiból 100 felső tagozatos gyermek járt a káptalanfai körzeti iskolába, ahol ekkor 13 tanító oktatott.

2001-ben új, jól felszerelt épületbe költözött az általános iskola. 2008-ban felújították az intézmény régi tornatermét és vizesblokkját is.

Az iskola építésének második ütemének feladata volt, az elhasználódás miatt kényszerbontott forfa-épület kiváltása.

Megépült az új iskola, mely akkoriban a megye egyik legkorszerűbben felszerelt falusi oktatási intézménye volt. 2022-ben Káptalanfán, a körzet településeinek diákjait (121 fő)

nyolc osztályban 14 pedagógus oktatja.

Legendás emlékü helyi tanítóink voltak: a falu egyetlen nemesi családjának, a *Gaál családnak* a tagjai; *Kupovits Ilona* tanárnő, aki több generáció kedvelt tanító nénije volt.

Továbbá a *Pusztai család* tagjai is itt oktattak, közülük került ki az iskola névadója, *Pusztai Ferenc igazgató* is.

Az iskola mellett óvoda is működik a régi iskola helyén. A társtelepülések gyermekeit a falvak kisbuszai szállítják háztól házig.

Az óvodában jelenleg 44 gyermekkel 5 alkalmazott foglalkozik. Az óvodai konyhán 3 fő dolgozik.

XVIII. Emlékhelyek, emlékművek a faluban

Számos emlékmű és emléktábla található a faluban, melyek a különböző közösségi megemlékezések helyszínei.

Ezeket a helyi közösségek, szerveződések hozták létre.

Szokás volt, hogy a tehetős családok kőkereszteket építettek a faluban, melyek helyi védelem alatt állnak.

A legrégebbi ilyen emlékmű a *temetői 48-as kereszt*, melyre a Szent János Polgári Kör helyezte el emléktáblát. A táblán a 48-as káptalanfai honvédek nevei találhatóak, akik részt vettek az 1848-as pákozdi csata pát-

Fáklyás felvonulás 2017-ben

kai előütözetén is a sümegi Kisfaludy Móric nemzetőrzászlóaljában. Március 15-én fáklyás felvonulás keretében koszorúzzák meg ezt táblát a község lakosai.

A falu *első és második világháborús emlékműve* a templom előtt van. Ezen megtalálhatók a háborúk hőseinek és áldozataink nevei. Létrehozása egy lelkes patrióta társaságnak köszönhető, akiket a jelenlegi polgármester, *Csordás Gáspár* és *Csurgó János* irányított. Hősök napján a szentmise után tartanak itt megemlékezést az egyházközség szervezésében.

A falu közparkjában található még két emlékmű. A park közepén kapott elhelyezést a *Millenniumi emlékmű*, melyet a korábbi polgármester, *Szakonyi Márton* tervezett és építtetett a hajdani *Lukács Sándor*, helyi kőművesmesterrel. Az egyedi jellegű és felfelé táguló, terméskőből falazott objektumon a szent korona látható, belsejében pedig a történelmi vármegyéből gyűjtött föld található. A lábzatban három darab olyan kő van befalazva, mely Erdélyből a történelmi Magyarország határáról származik.

A park Gyepükaján felőli végén 2008-ban készítette el a Szent János Polgári Kör és a község vezetése a *Trianon emlékművet*, melyet *Csarmasz János* tervezett. Az emlékművön a hármashalmot jelképező terméskőből falazott dombocskából „kinövő” V-alakú kopjafák tartják a történelmi Magyarország tölgyfadeszékéből kifaragott térképét, melyen be van

jelölve Káptalanfa és az erdélyi Dicsőszentmárton.

Az emlékművön saválló acéltáblán olvashatók az első világháború után elcsatolt területek nevei és a lakosságuk létszáma. A kőalapzatot *Bakos Tibor* kőművesmester falazta. A tartó szerkezetet az Ajkára települt *Bakos László* és *Szakonyi Rafael* hegesztők készítették.

A díszes korrózióálló emléktábla *Szakonyi Márton* munkája.

A kopjafákhoz a tölgyfát *Horváth Imre* alpolgármester adományozta, a festési munkákat is ő végezte és az állam-megóvást is ő végzi társadalmi munkában

Emléktáblát kapott az 1794-ben épült Szent János híd, mely a hídfőn, a Nepomuki Szent János szobor alatt található. A helybeliek számára szokássá vált, hogy minden évben december 26-án 15 óra 30-kor megkoszorúzzák az emléktáblát egy kis batyus ünnepség keretében.

A falu két neves egykori lakosának emléktáblákkal tisztelegnek a családok és a falu. Az orvosi rendelő falán található tábla a hajdan mindenki által nagyon szeretett *Mozsári doktor úr-*

2009: Csuri Jenő beszél az 56-os emléktáblánál

nak, a körzeti orvosnak állít emléket. Ő volt az 1956-os forradalom idején a Káptalanfai Forradalmi Bizottság vezetője is. Október 23-án emlékeznek meg róla a lakosok.

A másik táblát a község ismert professzorának, a koleszterin antigén feltalálójának, *dr. Horváth István*nak szülőházán helyezte el neje, *dr. Kriza Ildikó* akadémikus és a család.

Az idei Eucharisztikus világtalálkozó tiszteletére készített *Szakonyi Márton* expolgármester a templom bejárata mellett egy *fali emlékkeresztet*, mellyel utólag azt is megköszöni a falu lakosságának, hogy annak idején négyszer újraválasztották.

1938-ban a falu lakosságának képviselői részt vettek az első magyarországi világtalálkozón, melynek emlékét egy szépen hímzett zászló díszes tartóval és egy emléktábla őrizte a templomban korábban jól látható helyen, az oldaloltár mellett. A zászlótartón az akkori résztvevők réztáblácskái találhatóak. Jelenleg -átszervezés miatt- a kórusba került, ahol sajnálatos módon égési sérülést szenvedett.

A neveket az egyházközség előző képviselőtestülete egy fali táblán is feltüntette az oldaloltárnál.

A fentieket egészíti ki a most átadott székeleykapu.

Az impozáns méretű kapu a Szent János Polgári Kör kezdeményezésére és a község vezetésének támogatásával készült el másfél év alatt. A kezdeményezés több mint egy évtizede már megtörtént a Káptalanfai Szó című helyi lapban a Polgári Kör egykori elnöke, Csordás Gergely által.

A kapu faragott felirata elől:

„Házad lehet bárhol, de hazád csak itt!”

A kapu felirata hátul lemeztáblán:

**„Isten áldása legyen mindazon,
ki békésen be – s kilép e kapun!”**

*Készíttette 2021-ben a magyar és székely összefogás emlékére a
Káptalanfai Önkormányzat és a Szent János Polgári Kör.*

A főbb szervezők és támogatók nevei hátul, a kiskapu tükreben olvashatók egy saválló lemeztáblán:

Csordás Gáspár polgármester: szervezés, anyagi támogatás, munka; Szakonyi Márton expolgármester: tervezés, vasasmunkák; Horváth Imre alpolgármester: szervezés, festés; Csordás Gergely+: ötletadás, anyagi támogatás; Bakos Tibor kőművesmester: tervezés, alapozás; Bakos István: anyagi támogatás; Csarmasz János: szervezés, anyagi támogatás, munka; Benő Ferenc: zsindelyek ideszállítása Erdélyből; Pál Tamás: összeállítási munka; Samu Attila: anyagi támogatás, korrózióvédelem; Bakos Balázs: anyagi támogatás; Telek Attila képviselő: munkavégzés.

A szöveget CNC-vezérlésű lézerrel átlukasztott betűkkel látták el. A kaput ugyanaz az asztalosmester faragta, aki a Trianon emlékművet is. *Tamás István* Erdélyből települt Káptalanfára Magyarkirályfalváról. A székelykaput rövid ünnepség keretében 2021. november 13-án, vasárnap a nagymise után avatták és Ede atya szentelte fel.

Az emlékparkban 2022. júliusára közadakozásból a sarki *Molnár-kereszt* köré egy igényes kovácsoltvas jellegű kerítés készült, *Szakonyi Márton*, *Samu Attila* és *Pál Tamás* munkájával. A felújított kereszt méltóképpen lezárja a teret.

XIX. Kirándulási lehetőség

A természetet kedvelők számára aktív pihenési, (vadászati, horgászati) lehetőséget nyújt a településhez tartozó *Sárosfő-pusztán* lévő *Vadászház* és a *halastavak* is. Felüdülést adhatnak az erdei séták, gombázások.

XX. Zárszó

Rövid falutörténetünk végére értünk. A részletesebb história további források feldolgozására vár. Ilyenek lehetnek a levéltárak digitalizációja révén online megtekinthető, az Érseki Levéltártól már begyűjtött, de még nem feldolgozott dokumentumok, és az Esterházyak levéltárának anyagai.

Köszönetet illeti dr. Solymosi László történész professzort, aki értékes útbaigazítással segítette kutatói munkámat.

Végezetül rögzítjük, hogy Káptalanfa lakói mindig hívő, öntudatos, szorgos, kitartó, és a jövőben makacsul bízó emberek voltak. Reméljük, hogy elődeink történetét olvasva és követve ezután is azok is lesznek a helyi kőkeresztek oltalmában...

2022. július: Csarmasz János

Forrásjegyzék

Ilia Bálint-Kovacsics József: Veszprém megye helytörténeti lexikona II. Budapest, Akadémia, 1988	Dr. Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában I-III. Budapest MTA, 1897.
Dr. Holub József: Zala Megye története a középkorban. A községek története Kézirat, Pécs, 1933 (Vml. 3329)	Ny. Nagy István: Pesty Frigyes kéziratos helységnévtára, Történeti Veszprém Vármegye Pápa, 2000. p387
Bencze Géza: Zala megye leírása a reformkorban két korai forrás alapján - ZALAI GYŰJTEMÉNY Zalaegerszeg, 1986.	Magyarország történeti helységnévtára Zala megye (1773-1808) I. Budapest, 1996. p297 + térkép
MOL-N-78 Országos összeírás 1715 No 6. Comitatus Szaladiensis Másolat (Káptalanfa 419. kocka)	MOL-N-78 Az 1720. évi összeírás No 79. Veszprém és Zala megye (nem teljes!) Másolat (Káptalanfa 133. kocka)
Dr. Pákai Zsolt: Veszprém vármegye története a török hódoltság korában a rovásadó összeírás alapján (1531- 1696) Veszprémvármegyei Múzeum és Könyvtár, Veszprém 1942.	Káli Csaba szerk.: Zala megye a XVII.- XIX. szd-ban két korabeli feljegyzés alapján Zalai Gyűjtemény 46. Z.m. lt.; Zalaegerszeg 1999.
Dr. Holub József: Zala Megye középkori vízrajza Zalaegerszeg, 1963. p.68	Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára A-K Akadémia, Budapest 1988.
Kotnyek István: Alsófokú oktatás Zala megyében 1918-ig Zalaegerszeg, 1979. p362	Veszprém megye földrajzi nevei III. Az ajkai járás Magyar Nyelvtudományi Társaság, Bp. 1991. p423
Müller József: A mezőgazdasági vaseszközök fejlődése Magyarországon a késői vaskortól a törökkor végéig Zalaegerszeg 1982. p413	Dr. Gáll Imre: Régi magyar hidak Műszaki Könyvkiadó; Budapest, 1970. p271
Bakay Kornél-Kálicz Nándor-Sályi Károly: Magyarország régészeti topológiája 3. A sümegi és devecseri járás Akadémia Kiadó; Budapest, 1970. p322 + térképek	Ördög Ferenc: Zala megye népességösszeírásai és egyházlátogatási jegyzőkönyvei (1745-1771) III. Budapest-Zalaegerszeg 1993. p488
Pfeiffer János: A Veszprémi egyházmegye legrégebb egyházlátogatásai (1554-1760) Veszprém; 1947. p211	V. Molnár Emma: Gyepű-Kajánföldre- Gyepűkaján; Gyepűkaján, p32
Felhő Ibolya: Az úrbéres birtokviszonyok Magyarországon Mária Terézia korában Dunántúl Akadémia Kiadó, Budapest	Molnár András szerk.: A szabadságharc zalai honvédei 1848/49 ZALAI GYŰJTEMÉNY 33. Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg,

1970. p529	1992. p421
Vaczko László: Somlóvásárhely ezer éve Somlóvásárhely, 1996. p250	Dr. Farkas Győző: Az Öreghegy árnyékában Csabrendek
Baranyai György és tsai: Tanulmányok Deák Ferenc életéből ZALAI GYŰJTEMÉNY Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg, 1976. p451	Veszprém megye helytörténeti lexikona I. 1964
Höll I. - Parádi N.: Nagykeszi középkori falu kutatása	Wenczel Gusztáv: Árpádkori új okmánytár (AÚO) I-XII. Pest 1860-1874 szerk.: Kovács Nándor, MTA, Bp., 1889.
Horváth Zita: Paraszti vallomások Zalában I. A Mária Terézia-kori úrbérrendezés kilenc kérdőpontos vizsgálata Zala megye három járásában ZALAI GYŰJTEMÉNY 51 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg, 2001. p480	Dokumentumok Zala megye történetéből 1944-1947 ZALAI GYŰJTEMÉNY 37 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg, 1995. p....
Comitatus Vespremiensis jussu incjtorum statuum et ordinum geographice delineatus per Joannem Gerlisch 1797 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg	Comitatus Zaladiensis jussu incjtorum statuum et ordinum iconographice delineatus per Joannem Tomasich 1792 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg
Káptalanfa urbáriuma 1780 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg	Ludwig Demmer: Birtokrészletezési előrajz Káptalanfa községben 1857 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg K. 467.
Káptalanfa tagosítási birtokkönyve 1860 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg Franklin Társulat; Budapest 1993.	Turbuly Éva: Zala vármegye közgyűléseinek regesztrái II. 1611-1655 Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg 1966. p190
Közlemények Zala megye közgyűjteményeinek kutatásaiból ZALAI GYŰJTEMÉNY 21. Zala Megyei Levéltár; Zalaegerszeg, 1985. p226	Molnár Ernő: A Nagyjenő – Tüskevári páloskolostor Doktori értekezés Budapest 1936. Egyházmegyei Könyvnyomda; Veszprém p190; VmL
Pap Ferenc-Bakos Rita: A káptalanfai templom és plébánia története digitális kézirat; Káptalanfa, Szerkesztette. Csarmasz János	Kovács Imre: Két hegy árnyékában, Káptalanfa története digitális kézirat; Káptalanfa p62 Szerkesztette Csarmasz János
Kiss Attila-Kardos Róbert-Csarmasz János: Ahol a patak kanyarog Szerkesztette: Kardos Róbert és Csarmasz János OKM 2009, p72	Káptalanfai Szó archív számai 1-27: Szerkesztette: Csarmasz János

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Káptalanfa Község Önkormányzata
8471 Káptalanfa, Rákóczi u. 5.

www.kaptalanfa.hu